

RADOST A BŘÍMĚ POUTI

Ukázka:

14:00

Příjemně nacpaný a odpočatý vyrazím téměř přímo na západ na Bubovice-Volenice. Vracím se zpět k brdským hřebenům. Zbývá mi nějakých 15 kilometrů k leletickému rybníku v lesích na jihu pod Třemšínem. Je čas zapomenout na chvíli na staré záhady 19. století. Otevírají se nové kapitoly. Pluji plnou parou k místu, kam od první republiky do konce 50. let jezdili skvrňanští jednotáři na své osadní tábory, což je úplně jiná kapitola rodové historie. Nyní bude třeba zamíchat 20. stoletím a rozčeřit generační vrstvy mého dědy a mé babičky. Byla to úžasná generace. Pevná, sebeobětavá. Nikdy nefňukali, vždycky se znovu zvedli ze země a po celý život vytrvale cosi budovali. Nedali se ničím odvrátit a vychýlit ze směru, neopájeli se majetkem a pěstovali vztahy. Nikdy nikoho nezradili, nikdy se nezpronevěřili a dokázali všechno přežít.

V Bubovicích mají zajímavě tvarovanou kupoli kostelíku. Na hospodu nepomýšlím a stejně ji nikde na návsi nevidím. Z pootevřených vrat statku vybíhá agilní foxteriér a doráží na unaveného poutníka na veřejné cestě. Před rukou uhýbá a pokouší se dorážet zezadu. Co je ale foxteriér proti medvědovi? Panička z okna statku volá mdlým hlasem miláčka zpátky a miláček i panička vědí, že neposlechne. Ach ty věčné problémy s nepochopením významu autority. Jako by se lidé bránili být autoritou, ze strachu, aby nepřestali být miláčky.

– On vás nekousne, volá panička stejně mdlým hlasem. – On si jen tak hraje...

Sbírám z okraje silnice kámen a miláček v tu ránu přesně ví, kdo je autorita. Jenže už nestihne utéct. Zásah. Foxteriér s hlasitým nařikavým vytím prchá k paničce, která jest miláčkem k pofoukání bolístek. Paničce odumřel mdlý hlas v labutím hrdle. Miláček dostal kamenem.

– Konec s liberalismem ve výchově! křičím autoritativně na celou vesnici hlasem jak zvon.

Krajina je stále úžasnější. Míjím soustavu rybníků s upraveným okolím. Jejich břehy jsou vyčištěny od křovisek a tráva kolem nich i kolem cesty vypasená na krátko. U rybníků ponechány oázy sítin a orobince pro ptactvo. Potkávám partu česáčů, která s koňským potahem pojíždí silnicí a dohola očesává švestky i hrušky z alejí. U Volenic o dva kilometry dále pak vidím otevřenými vraty statku druhou partu s druhým povozem. Třídí očesaný náklad, zdravé ukládají do lísek a poškozené házejí do velkých dřevěných kádí zakopaných do země. Švestky a hrušky zvlášť. Nu jistě, tady se připravuje zákvas k destilaci pálenky. Podbrdsko ovšem není kraj, kde by se pállilo běžně. Podbrdsko není jižní Morava, ale kapitalismus je kapitalismus a v takovém světě se neplýtvá.

I tady voní dým pálené nati z polí a krajina je až k hranici lesa čistá, bez křovisek a bez bodláčí. Pole jsou vesměs zoraná, strniště kratoučká a nízká, louky zarostlé pouze jemnou dobrou travou a jetelem. Nikde žádné trní, žádný plevel. Míjím udržovaná a opravená Boží muka téměř u každého rozcestí. Od Březnice na osmi kilometrech už nejméně třetí. Po celé té cestě okolo mě přejela pouze dvě auta. Začínám opět stoupat do kopců. Na okraji lesa stojí kulatá výstražná značka upozorňující řidiče na možnost vběhnutí lesní zvěře do vozovky. Jenže namísto známé siluety skákajícího jelena tu v červeném kruhu běží po čtyřech shrbený grizzly.

Málem jsem zapomněl, že je to pravda, že mé setkání s medvědem předminulé noci a mé rozhovory s chlápky v hospodě následujícího rána nebyly nějakým dalším živým snem. Odbočuji z cesty mezi první stromy a shazuji batož. Vytahuji nůž a hledám dobrou, pevnou větev z tvrdého dřeva. Na okraji lesa u silnice jsou hojně zastoupeny buky. Nacházím pružný, dvoumetrový, celkem rovný klacek a jeho slabší konec ořezávám do velmi ostré špičky. Pak pokračuji. Svět mé pouti se stal nebezpečným a poutník se nadále bez poutnické hole neobejde. Opírám se o hůl a to dává chůzi nový pravidelný rytmus, který za několik minut vejde do podvědomí a stane se automatickým. Hůl ovšem nesu ořezanou špicí nahoru, abych ji neotupil.

15:20

Scházím ze silnice. Podle mapy se tu dá zkrátit cesta k místu, které je mým dnešním cílem na pouhé tři kilometry terénem. Putuji svěžím, podhoubím vonícím lesem a představuji si, jak to tu muselo vypadat ve 30tých letech, když sem děda jezdil se skautským oddílem, a pak po válce, kdy se tu bývalí dětějáci maskovali před novým režimem za rodinnou tramskou osadu Mračno.

K místu osady se plížím odzadu smrkovým stojákem, který je měkký, mechovitý, ale bez klacků a odpadků, pečlivě vysbíraný. Okraje lesa mi nesedí s mou vojenskou speciálkou. Cesty vcelku souhlasí, ale mýtiny a průseky ne, dokonce ani okraj není tam, kde mělo začínat pole, nýbrž o dobrý kilometr západněji. Já sám tady nejsem poprvé. Začátkem 70. let mne sem táta, babi a děda vzali. To už se louka ale louka podobala spíše nějakému mastňáckému autokempu. Ve čtyřicátých letech, v době největší slávy, kdy osadě šerifoval Jan Drobník II., měla osada řád, ranní nástupy, denní program, práci a hry, večer muzicírování u ohně nebo v hospodě. Řád, kterému se dobrovolně podřizovaly celé rodiny a nikdo se neurážel, nikdo se necítil omezován ve své osobní svobodě. Držely se tu hlídky a služby. O dovolené tu bývalo po tři týdny třeba třicet čtyřicet rodin. Já už Mračno poznal jen jako ležení obtloustlých zlenivělých rekreatů nostalgicky vzpomínajících na staré časy, kdy nebyli lidé tak pyšní a znali význam společenství. Byl jsem tu v době, kdy jsem sám už začínal jezdit s roverským oddílem a pojem táboření měl pro mne úplně jiný obsah. My jsme spaní pod stanem považovali za potupu pro správného skauta a trampa. A to i v zimě a v mrazech. Bylo mi to tehdy k smíchu a nějak mi uniklo, že sem táta přivezl dědu proto, že děda byl už hodně nemocný a chtěl se ještě jednou rozloučit s krajem, kde prožil možná nejhezčí část svého života. Za rok potom děda zemřel.

V tomhle lese jsem ovšem tehdy byl na houbách a i když si nepamatuji detaily, rámcově se orientuji po paměti. Musím postupovat tímhle směrem k okraji lesa. Tam uvidím rybník ležící vedle silnice ke vsi Leleticům. Na louce, která se táhne od vzdutí rybníka k okraji lesa a zakusuje se do něho velkým obdélníkem, stávaly osadní tábory. V 70. létech tam ještě stála velká osadní bouda s uskladněnými podsadami a s širokými kamny pod stříškou, kde si rodiny vařily jak v otevřené táborové kuchyni.

16:00

Stojím na kraji lesa. Trochu jsem v lese uhnul, takže z něho vylézám více vpravo, těsně u rybníka a v první chvíli mám dojem, že jsem se spletl, že jsem zabloudil.

Přímo přede mnou se tyčí cosi mezi vilou a zámečkem. Vidím hrázděné zdivo, dvoupatrovou základní stavbu s vysokými komíny a nad hřbetem střechy vykukují věžičky i všelijaké girlandy. Kolem vily několik dalších, menších a znatelně modernějších domků. Vše evidentně patří k jedinému areálu. Musím své nohy přinutit, aby stavbu po cestě obešly. Tělo klade odpor, ale není to tělo, kdo se vzpírá, je to rozum.

Vylezl jsem z lesa u zadní stěny hlavní budovy. Opatrně ji obcházím dlážděným chodníkem, který vede mezi zdí a břehem rybníka, pak pokračuje dále k silnici. Pomalu si dělám představu. Jakýsi lovecký zámeček postavený do tvaru U, se dvěma průčelími a vysokými štíty s bohatou, ale již mírně zašedlou dřevěnou vyřezávkou. Takovou stavbu bych čekal někde v Karlově Studánce v Jeseníkách, ale ne tady na pomezí Brd a Blatenska.

Pomalou shazuji batoh a vytahuji z něho rodovou kroniku. Listuji ke starým fotkám jednotářské osady Mračno ze čtyřicátých a padesátých let. Konfrontuji je s podobou místa. Stále ještě doufám, že jsem zabloudil a vylezl z lesa někde jinde, ale má naděje se pomalu rozplývá. Okolí v podstatě odpovídá. Velikost rybníka, směr přítoku, jeho tvar a poloha vzhledem k silnici i k lesu. Výška stromů odpovídá nárůstu padesáti let. Lovecký zámeček stojí v místě, kde se do lesa zařezává obdélník louky, na níž stávala podkova podsadových stanů. Obdélník louky je zde stále, ale zastavěný řadou nižších budov a rozdělený oranžovými obdélníky tenisových kurtů. Mezi tím vším se v pravých úhlech lomí dlážděné chodníčky. Na trávnicích vidím automatické rozprašovače vody a tu a tam záhon s růžovými keři. Celý areál ohraničuje asi metrový pečlivě zastřížený živý plot. Ze své návštěvy v sedmdesátých letech si pamatuji, že za mými zády a za silnicí stávala chatová osada. Není tam nic. Ani ruiny, ani základy, zato stojatý a nejméně šedesátiletý les až ke krajnici silnice.

Schovávám kroniku a vracím se k budově. Působí opuštěně, ale ze dvou komínů se táhne lehký kouř, takže je

obydlena. Teď vidím uvnitř nějaké karosérie aut. Chodník vede k prvnímu průčelí mezerou v živém plotu. Na velké tabuli před vchodem je pestře malovaný erb, který neznám, ale nejsem heraldik. Pod ním je česky a pak ještě německy napsáno:

OZDRAVOVNA sv. Jana Nepomuckého

Soukromý majetek barona Karla Klimenta z Lilgenau, panství Hvožďany.

Pan baron? Panství? To vypadá na jednu z porevolučních restitucí šlechtického majetku, ale ihned mne napadá, že aby bylo co restituovat, musel tu zámeček stát ještě v době, kdy stát majetek zabavoval, tedy nejpozději v roce 1948. Ale já mám z roku 1948 fotografii, na níž je louka prázdná, posázená jen podsadovými stany s parafinem impregnovanými plátny. Tabule hlásá existenci panství. Již pouhé prohlášení existence panství je v příkrém rozporu se základním republikovým zákonem o šlechtě a titulech z roku 1918. Dnes je ovšem možné všechno. Před půl rokem, při odhalování sochy France Josefa I. ve Františkových lázních, oslovil ministr zahraničí, lidovec Cyril Svoboda Otto von Habsburka titulem Vaše císařská Výsosti a nebyla z toho ani ta nejmenší aféra. Coby monarchistu mne to tehdy potěšilo a na lidoveckém plesu v Plzni jsem v únoru za to oslovení ministru Svobodovi osobně poděkoval, ale získat majetek v restituci a prohlásit ho za panství, to je již opravdu silné kafe na poměry.

Pak mi dochází ještě něco jiného. Ta budova je stará. Sice udržovaná, má zbrusu novou střechu, čerstvou omítku, okna svítící novým dřevem, ale sama stavba je stará. Takovéhle girlandy, tvar komínů a vůbec styl stavby... něco takového by dnes nikdo nestavěl. Cítím slabost v kolenou.

Pod železnou rohoží u vchodu vidím zapadlou drobnou minci. Zvedám rohožku a vytahuji peníz. Je na něm číslovka 1 a dokola nápis. Čtu: Donau Reichs Eine Krone – 1996. Mince vypadá skutečně poměrně nová, ale co je to za zemi, Dunajská říše? Pak zírám na starou dobrou dvouhlavou orlici a je mi to jasné. Na rubu obvyklý boční portrét ušlechtilé hlavy a opět dokola nápis: Kaiser Otto von Habsburg.